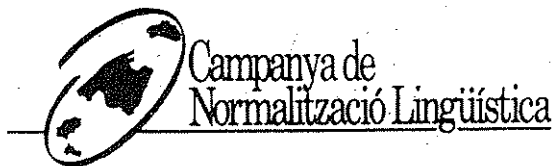

LÍNIA DIRECTA

amb la Campanya de Normalització Lingüística

VII

Palma
1995

Línea Directa

© Aina Moll, A.I. Alomar i Cèlia Riba, segons l'autoria dels textos.

Producció: Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears

Fotocomposició: Jorvich, s.l.

Impressió: Jorvich, s.l.

Dipòsit Legal: PM-1.364/1991

I.S.B.N. 84-604-8810-1

XIII

Temps de vacances

Estam en temps de **vacances**, o de **vacacions**. Si no vaig errada, hem parlat qualque vegada d'aquests dos mots a "Línia Directa" i hem fet constar que són sinònims (no ho puc comprovar, perquè escric fora del meu ambient habitual i no tenc els fulletons a mà), però encara hi ha gent que es pensa que "**vacances** és català i **vacacions** mallorquí", i sovint es produeixen discussions acalorades entorn d'aquestes denominacions, per part de gent que té "sensibilitat diferent" sobre els models de llengua que convé difondre. O bé qualcú ens telefona per comminar-nos a "dir **vacacions**, en bon mallorquí, i deixar la paraula **vacances** per als catalans", o a "deixar de banda **vacacions**, que fa molta olor de castellanisme, i adoptar la paraula autèntica catalana, que és **vacances**".

Parlem-ne. En realitat, les dues paraules vénen de la mateixa arrel llatina, formades amb dos sufixos diferents, però d'idèntic valor (és un cas semblant al d'**ensenyament** i **ensenyança**). El castellà acabà per adoptar "vacación" (i "enseñanza") i el francès "vacance" (i "enseignement"), mentre que el català conservà les dues formes. **Vacació** i **vacança** (com **ensenyament** i **ense-**

nyança) han estat i estan encara ara esteses per tot el territori, amb els mateixos usos i significats. El DCVB dona les diferents pronúncies de totes dues per a tot el territori català, però les definicions les posa a l'entrada **vacació**, i defineix simplement **vacança** com a "f. Vacació". Als diccionaris editats fora de les Balears, en general es fa al revés: l'entrada principal és **vacança**, i **vacació** és definida: "f. Vacança". Els significats són els mateixos: 1, "estat d'una cosa vacant (un càrrec, una plaça)"; 2, en plural, "temps de repòs durant el qual cessen els estudis d'una escola, els treballs d'un tribunal, d'un funcionari, etc." (DCVB). El Diccionari de l'Enciclopèdia Catalana hi afegeix una accepció del camp del Dret: "pl. Dret irrenunciable de tot treballador per compte d'altri a un quant temps de descans anual retribuït, que sol oscil·lar entre vint i trenta dies, segons els diversos convenis, en les dates acordades entre treballadors i empresaris". Aquesta definició no figura al DCVB -que és redactà quan aquest dret encara no tenia el reconeixement general que té avui-, però entra perfectament dins l'accepció 2 que he esmentat.

Essent els dos mots igualment vius i designant situacions que són objecte de regulació administrativa, no és estrany que a les Illes anàs predominant **vacacions**, que s'assembla més a la forma castellana, sobre **vacances** (excepte a Menorca, on resistí molt la seva variant pròpia **vacàncies**), i que a la Catalunya-Nord -d'administració francesa- predominàs **vacances**. A Catalunya i al País Valencià coexistiren, i coexisteixen encara, les dues formes. D'ençà que tenim competències d'autogovern, necessitam per als usos administratius un **terme** vàlid en tot el territori, i el terme que s'ha generalitzat és **vacances**, però això no vol dir que el seu sinònim **vacacions** sigui rebutjable: és mot ben mallorquí i ben català (però no més mallorquí ni més català que **vacances**) i pot ser emprat en qualsevol situació.

Temps de canvi d'hàbits

El temps de vacances és un temps "diferent" de la resta de l'any. Hi ha mil maneres de fer-ne, segons els gusts, les possibilitats o el caràcter de cadascú. Però en general és un temps de **canvi** -de lloc, de costums, de companys, de menges, d'horari...-. I molta gent l'aprofita per canviar també el propi aspecte físic o de vestimenta (deixar-se la barba -o tallar-se-la, els barbuts-, tenyir-se els cabells, deixar-se'ls molt llargs o molt curts, oblidar-se de la corbata, lluir banyadors "atrevids"...), i per abandonar costums molt arrelats, que volem o necessitam canviar: deixar de fumar, per exemple, o fer-se més sociable, o fer menjars més saludables.

Molta de gent torna a la rutina, un cop passades les vacances. Però n'hi ha que, un cop vençuda la peresa o la timidesa que els impedia fer un canvi desitjable, persisteixen en el nou costum i se'n senten ben satisfets.

Hi ha un canvi "sociolingüístic" que cadascú de nosaltres hauria de fer, perquè sense ell la normalització lingüística no és possible: abandonar el "vici" del canvi de llengua, els catalanoparlants davant qualcú qui parla castellà; abandonar, els castellanoparlants la timidesa que els impedeix expressar-se en català per por de "fer el ridícul"; acceptar, uns i altres, la pràctica del bilingüisme passiu com una bona forma d'avançar en la normalització en pau i concòrdia i amb un mínim de molèsties per a tothom. Permeteu que us doni (i no serà la primera vegada) un consell important:

Aprofitau les vacances per deixar de banda temors i prejudicis i col·laborar a la normalització lingüística de les Illes Balears, emprant la seva llengua pròpia en la mesura de les vostres possibilitats. - A. M. (8-8-94).